

Упродовж 2012 року в рамках реалізації першого етапу всеукраїнського моніторингового дослідження «Стану превентивної освіти дітей та учнівської молоді в навчальних закладах» нами було проведено опитування вчителів ЗНЗ та методистів на предмет з'ясування рівня обізнаності їх у питаннях реалізації компетентнісного навчання та оцінювання навчальних досягнень учнів. У цьому дослідженні узяло участь понад півтори тисячі респондентів, з яких методистів 490 осіб (31,8%) та 1048 вчителів (68,2%).

Аналіз результатів дослідження свідчить про фактично нерозуміння педагогами сутності самих понять «компетентність» та «компетенція», їх принципових відмінностей від традиційних знань, умінь, навичок. Як результат, це призводить до змішування, плутанини у принципах навчання, ототожнення їх з методами і засобами формування компетентностей, нерозуміння необхідності зміни засобів навчання, форм і методів організації навчального процесу тощо.

ДО ПИТАННЯ СТРУКТУРУВАННЯ ПОНЯТЬ ПРЕДМЕТНОЇ ГАЛУЗІ «МАТЕМАТИКА»

В. Г. Паньков, канд. фіз.-мат. наук

Основними чинниками формування навчально-інформаційного середовища, навіть за активного використання інформаційно-комунікативних технологій у навчальному процесі сучасної загальноосвітньої школи, залишаються слово вчителя і підручник. Важливість підручника як «масової книги для навчання», де презентовано предметний зміст освіти, визначено види діяльності, які є обов'язковими для засвоєння учнями з урахуванням їх особистісних і вікових особливостей, залишається незмінною, адже саме у підручнику відображено ту навчальну інформацію, яка виражає інформаційну та структурну характеристики кожного окремого навчального предмета.

Однією з ознак модернізації системи освіти в Україні є поява можливості вибору та використання кожним окремим навчальним закладом у навчальному процесі альтернативних підручників. У зв'язку з цим проблема оцінювання шкільних підручників набула особливої актуальності. Велика кількість авторів підходила до аналізу проблем з частково-педагогічних і психолого-педагогічних позицій, що стосуються особливостей конкретних вікових груп учнів щодо певної галузі знань.

Для дидактики важливу роль відіграє логічна структура навчального предмета, яка не лише визначає зміст і об'єм знань, умінь та навичок, які утворюють навчальний предмет, а і логічну послідовність його вивчення. При цьому

логіка навчального процесу враховує як логіку навчального предмету, так і психологію засвоєння учнями навчального матеріалу. Тобто постає важливе питання встановлення послідовності подання навчального матеріалу в зв'язку з завданням свідомого його засвоєння і розвитку мислення учнів. У разі ж, коли наукові відомості не засвоюються, а лише механічно запам'ятовуються, вони не сприяють розвитку пізнавальної діяльності учнів, а отже, не спрямовані на розширення їх пізнавальних і творчих здібностей.

Навчальний матеріал завжди являє собою систему, що має певну структуру, основними елементами якої є поняття. У цьому контексті, з метою удосконалення системи оцінювання якості підручників, здійснено аналіз понятійного апарату системи підручників предметної галузі «Математика» для V класу, що були видані у 2013 році за державним замовленням. Здійснено аналіз системи математичних понять і тверджень, вікові особливості їх використання, та сформульовано рекомендації щодо особливостей використання тих чи інших способів формулювання математичних понять на різних етапах вивчення математики в ЗНЗ.

Крім того, проаналізовано існуючі підручники з математики на предмет рівномірності використання понять та тверджень протягом навчального року, здійснено їх порівняння та сформульовано рекомендації авторам, з метою запобігання встановленої дидактичної проблеми при створенні лінійки підручників.

РІВЕНЬ ВОЛОДІННЯ ГЕОГРАФІЧНОЮ КОМПЕТЕНТНІСТЮ В УЧНІВ ОСНОВНОЇ І СТАРШОЇ ШКОЛИ

С. О. Науменко, канд. пед. наук

Уході дослідження підтеми «Тестові технології оцінювання географічної компетентності учнів основної і старшої школи» було проведено експеримент. Одне із завдань експерименту полягало у виявленні рівня володіння географічною компетентністю та її складовими в учнів основної і старшої школи. Для розв'язання цього завдання було створено Анкету для учнів.

На основі кількісних і якісних результатів анкетування учнів було з'ясовано, що, на думку 7% учнів, вони ніколи не використовували у повсякденному житті знання, уміння і навички, отримані на уроках географії в школі. Ми вважаємо, що цей відсоток є трохи завищеним, адже деякі учні не можуть перерахувати географічні знання, уміння і навички, які вони використовують у побуті й в повсякденному житті.